

Силабус
навчальної дисципліни
«Педагогіка дошкільна»
2026-2027 навчальний рік

Освітні програми: «Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку», «Дошкільна освіта та корекція мовлення дітей дошкільного віку»

Спеціальність: А2 Дошкільна освіта.

Галузь знань: А Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Донченко Ольга Сергіївна, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/
Контактний телефон	0664750007
Е-mail викладача	olhadonchenko0@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00; четвер: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	9/270	44	46	180	Залік, екзамен
заочна		24	6	240	

Семестр: осінній, весняний

Мова навчання: українська.

Ключові слова: дошкільна освіта, джерела дошкільної педагогіки, заклади дошкільної освіти, виховання, навчання, розвиток, соціалізація особистості, інклюзивна освіта, розумове виховання, морально-трудове виховання, естетичне виховання, фізичне виховання, нова українська школа, ігрова діяльність, освітній процес.

Мета курсу: сприяння засвоєнню здобувачами вищої освіти знань з теорії та методики дошкільного виховання в сім'ї та закладі дошкільної освіти; опануванню вміннями практичної підготовки до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дітей дошкільного віку з використанням надбань народної педагогіки, досягнень педагогічної науки і передової практики дошкільної освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетент	Компетенції	Результати навчання
1.	Загальні	КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.
2.		КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій
3.	Фахові	КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки	ПР-28. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності
4.		КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів)	ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці
5.		КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку	ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки

Тема 1. Дошкільна педагогіка як наука.

Предмет, об'єкт, основні категорії та завдання дошкільної педагогіки. Становлення і розвиток дошкільної педагогіки як галузі педагогічної науки. Джерела розвитку дошкільної педагогіки. Методологічні та природничо-наукові засади дошкільної педагогіки. Зв'язок дошкільної педагогіки з психологією, фізіологією, філософією, соціологією та іншими науками. Значення педагогічної теорії і практики для розвитку сучасної дошкільної освіти.

Тема 2. Особливості виховання та розвитку дітей у період раннього та дошкільного дитинства.

Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання. Поняття розвитку і формування особистості. Біологічні, соціальні та педагогічні чинники розвитку дитини. Роль спадковості, середовища, виховання, навчання та власної активності дитини у становленні особистості. Вікова періодизація дитинства. Особливості розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Індивідуальні відмінності дітей. Обдарованість у дошкільному віці та особливості педагогічної підтримки обдарованих дітей. Індивідуалізація виховання і навчання дошкільників.

Змістовий модуль 2. Система сучасної дошкільної освіти в Україні

Тема 1. Суспільна дошкільна освіта в Україні.

Дошкільна освіта як складова системи освіти України. Мета, основні завдання та принципи функціонування дошкільної освіти. Нормативно-правові засади організації дошкільної освіти. Система та організаційні форми здобуття дошкільної освіти. Заклад дошкільної освіти та його місце в освітній системі. Суспільне і родинне виховання дітей дошкільного віку, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Вихователь закладу дошкільної освіти.

Професійна діяльність вихователя закладу дошкільної освіти, її специфіка та суспільне значення. Основні функції та професійні завдання вихователя. Вимоги до професійної компетентності та особистісних якостей педагога. Педагогічна майстерність, професійна етика і культура педагогічного спілкування. Взаємодія вихователя з дітьми, батьками та іншими учасниками освітнього процесу. Професійний розвиток і самовдосконалення педагога.

Тема 3. Освітні програми в закладі дошкільної освіти.

Освітня програма та її значення у забезпеченні цілісного розвитку дитини. Базовий компонент дошкільної освіти як державний стандарт дошкільної освіти. Структура і зміст державного стандарту. Історія становлення програмного забезпечення дошкільної освіти. Комплексні та парціальні освітні програми. Структура, зміст і принципи побудови сучасних освітніх програм. Аналіз та вибір освітньої програми відповідно до завдань і умов діяльності закладу дошкільної освіти.

Змістовий модуль 3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Теоретико-методичні засади фізичного виховання.

Фізичне виховання як складова всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Мета і завдання фізичного виховання дошкільників. Закономірності фізичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Формування рухової компетентності, основ здорового способу життя та ціннісного ставлення до власного здоров'я. Засоби фізичного виховання. Принципи і методи фізичного виховання дітей дошкільного віку. Урахування вікових та індивідуальних можливостей дітей.

Тема 2. Система фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.

Організація фізичного виховання дітей у закладі дошкільної освіти. Форми організації рухової діяльності дошкільників. Фізкультурні заняття, ранкова гімнастика, рухливі ігри, фізкультурні хвилинки, загартовувальні заходи, фізкультурні свята та розваги. Створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища. Забезпечення оптимальної рухової активності дітей. Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей.

Змістовий модуль 4. Естетичне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Загальні засади естетичного виховання.

Сутність понять «естетичне виховання» та «естетичний розвиток». Теоретичні засади та становлення теорії естетичного виховання. Мета і завдання естетичного виховання дошкільників. Формування естетичного сприймання, естетичних почуттів, суджень, інтересів і потреб дитини. Розвиток творчих здібностей у дошкільному віці. Роль мистецтва, природи, побуту, праці та навколишнього середовища в естетичному розвитку дитини.

Тема 2. Організація естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Зміст естетичного виховання дошкільників. Основні засоби, методи і форми естетичного виховання. Ознайомлення дітей із різними видами мистецтва. Естетика побуту й освітнього середовища. Природа як засіб розвитку естетичних почуттів. Організація художньо-творчої діяльності дітей. Педагогічні умови розвитку дитячої творчості та естетичної активності.

Змістовий модуль 5. Моральне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Теоретичні засади морального виховання дошкільників.

Сутність і завдання морального виховання дітей дошкільного віку. Особливості морального розвитку дошкільника. Формування моральної свідомості, моральних почуттів, уявлень, мотивів і способів поведінки. Засвоєння дитиною моральних норм і цінностей. Роль дорослого, однолітків та соціального середовища в моральному становленні особистості. Принципи, засоби та методи морального виховання дошкільників.

Тема 2. Організація морального виховання дітей дошкільного віку. Зміст морального виховання в закладі дошкільної освіти. Формування гуманних почуттів і взаємин, доброзичливості, чуйності, справедливості, відповідальності та поваги до інших. Методи формування моральних уявлень і досвіду моральної поведінки. Виховний потенціал гри, спілкування, праці, художньої літератури та повсякденних ситуацій. Єдність вимог закладу дошкільної освіти і сім'ї у моральному вихованні дитини.

Змістовий модуль 6. Виховання позитивних взаємин поміж дітьми

Тема 1. Характеристика дитячого товариства.

Поняття «дитяче товариство» та його своєрідність у дошкільному віці. Значення товариства однолітків для соціального та особистісного розвитку дитини. Потреба дошкільника у спілкуванні з однолітками. Етапи становлення дитячого товариства. Особливості міжособистісних взаємин дітей. Структура дитячої групи. Особливості взаємодії дітей у різновіковій групі.

Тема 2. Формування досвіду позитивних взаємин.

Зміст і педагогічні умови формування позитивних взаємин між дошкільниками. Розвиток симпатії, емпатії, взаємодопомоги, товарищескості та здатності до співпраці. Формування навичок спільної діяльності та конструктивного спілкування. Причини труднощів і конфліктів у взаєминах дітей та способи їх педагогічного врегулювання. Роль гри, спільної діяльності й педагогічного спілкування у формуванні позитивного соціального досвіду.

Змістовий модуль 7. Громадянське виховання дошкільників

Тема 1. Теоретичні засади патріотичного та поліетнічного виховання в дошкільному віці.

Сутність громадянського, патріотичного та поліетнічного виховання дітей дошкільного віку. Особливості прояву патріотичних почуттів у дошкільників. Завдання виховання любові до Батьківщини, рідного краю, родини, мови й культури. Формування уявлень про Україну, її народ, культурні традиції та суспільне життя. Виховання поваги до представників різних культур і народів. Засоби та методи громадянського і патріотичного виховання.

Тема 2. Організація патріотичного та поліетнічного виховання.

Напрями, форми, засоби і методи організації патріотичного та поліетнічного виховання в закладі дошкільної освіти. Родина як першоджерело патріотичного виховання. Рідна мова, історія, культура, традиції та природа рідного краю як засоби формування громадянської ідентичності. Ознайомлення дошкільників із явищами суспільного життя. Поєднання виховання патріотизму з формуванням поваги до культурного різноманіття, миру та гідності людини.

Змістовий модуль 8. Виховання позитивних рис особистості

Тема 1. Виховання позитивних морально-вольових якостей особистості.

Особливості морально-вольового розвитку дитини дошкільного віку. Розвиток довільної поведінки та волі. Формування самостійності, організованості, цілеспрямованості, наполегливості, дисциплінованості та інших морально-вольових якостей. Педагогічні умови розвитку вольової поведінки. Вередування та впевненість у дошкільному віці, причини їх виникнення та педагогічні шляхи подолання.

Тема 2. Виховання культури поведінки.

Поняття і складові культури поведінки дошкільника. Формування культурно-гігієнічних навичок, культури діяльності, спілкування та взаємин. Виховання ввічливості, тактовності, доброзичливості, поваги до інших. Правила поведінки та особливості їх засвоєння дітьми дошкільного віку. Причини небажаних проявів поведінки та педагогічні способи їх попередження і корекції. Роль прикладу дорослого у формуванні культури поведінки дитини.

Змістовий модуль 9. Розумове виховання

Тема 1. Теоретичні засади розумового виховання.

Сутність, мета та завдання розумового виховання дошкільників. Особливості пізнавального розвитку дітей дошкільного віку. Формування системи знань та уявлень про навколишній світ. Розвиток сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви та пізнавального інтересу. Сенсорне виховання як основа пізнавального розвитку. Засоби та методи розумового виховання дітей дошкільного віку. Розвиток пізнавальної активності та самостійності дитини.

Тема 2. Навчання – провідний засіб розумового виховання.

Сутність і специфіка навчання дітей дошкільного віку. Взаємозв'язок навчання і розвитку. Принципи навчання дошкільників. Зміст, методи, прийоми та форми організації навчально-пізнавальної діяльності. Особливості організованого та повсякденного навчання. Роль гри, спостереження, експериментування, проблемних і практичних ситуацій у пізнанні. Педагогічні умови підтримки дитячої допитливості, ініціативності та пізнавальної активності.

Змістовий модуль 10. Виховання дітей у процесі праці

Тема 1. Організація трудового виховання в закладі дошкільної освіти.

Теоретичні засади, мета і завдання трудового виховання дітей дошкільного віку. Праця як засіб особистісного розвитку дитини. Ознайомлення дошкільників із працею дорослих. Особливості трудової діяльності дітей. Види дитячої праці. Доручення, чергування, колективна праця та інші форми її організації. Педагогічні умови організації дитячої праці. Виховання самостійності, відповідальності та позитивного ставлення до праці.

Тема 2. Основи економічного виховання.

Сутність і завдання економічного виховання дітей дошкільного віку. Формування елементарних економічних уявлень. Ознайомлення дітей із поняттями праці, результату праці, потреб, ресурсів, грошей, товарів і послуг. Формування ощадливого та відповідального ставлення до речей, природних і матеріальних ресурсів. Виховання поваги до праці людей. Засоби, методи та педагогічні умови формування основ економічної культури дошкільників.

Змістовий модуль 11. Теорія гри

Тема 1. Походження та сутність гри.

Гра як провідна діяльність дитини дошкільного віку. Походження та сутність дитячої гри. Основні наукові теорії гри. Психолого-педагогічні особливості ігрової діяльності дошкільників. Значення гри для фізичного, пізнавального, мовленнєвого, емоційного, соціального та особистісного розвитку дитини. Сучасні дослідження дитячої гри. Класифікації ігор. Місце гри в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Тема 2. Іграшка.

Іграшка як засіб розвитку та організації діяльності дитини. Освітньо-виховна та розвивальна цінність іграшки. Історія виникнення і розвитку дитячої іграшки. Класифікація і характеристика іграшок. Народна іграшка та її педагогічна й художня цінність. Психолого-педагогічні, гігієнічні та безпекові вимоги до сучасної іграшки. Добір іграшок відповідно до віку, можливостей та інтересів дітей. Створення доступного і варіативного ігрового середовища.

Змістовий модуль 12. Творчі ігри дошкільників

Тема 1. Сюжетно-рольова гра.

Сутність, своєрідність і значення сюжетно-рольової гри. Структура сюжетно-рольової гри: сюжет, зміст, роль, ігрові дії, правила та взаємини дітей. Передумови виникнення сюжетно-рольової гри в ранньому віці. Етапи її розвитку впродовж дошкільного дитинства. Способи побудови сюжетно-рольової гри. Педагогічне керівництво та підтримка самостійної сюжетно-рольової гри дітей.

Тема 2. Театралізовані ігри.

Сутність і значення театралізованої гри для розвитку особистості дошкільника. Види театралізованих ігор. Ігри-драматизації та режисерські театралізовані ігри. Літературний твір як основа театралізованої діяльності. Розвиток мовлення, творчої уяви, емоційної виразності та здатності до перевтілення. Педагогічні умови організації та керівництва театралізованою діяльністю дітей різного віку.

Тема 3. Будівельно-конструкційні ігри.

Особливості та розвивальне значення будівельно-конструкційних ігор. Види матеріалів для конструювання. Формування конструктивних умінь і творчих здібностей дітей. Взаємозв'язок конструювання із сюжетно-рольовою грою. Ускладнення змісту і способів конструювання в різних вікових групах. Організація предметно-ігрового середовища та педагогічна підтримка самостійної конструктивної діяльності дошкільників.

Тема 4. Режисерські ігри.

Сутність та особливості режисерської гри дошкільника. Відмінності режисерської та сюжетно-рольової гри. Розвиток сюжетоскладання, символічної функції, уяви та мовлення в режисерських іграх. Іграшка та предмет-замінник у режисерській грі. Особливості розвитку режисерських ігор упродовж дошкільного віку. Створення педагогічних умов для виникнення і розвитку самостійної режисерської гри.

Змістовий модуль 13. Ігри за правилами

Тема 1. Ігри за правилами в закладі дошкільної освіти.

Сутність і характерні особливості ігор за правилами. Місце ігор за правилами в системі дитячої ігрової діяльності. Види ігор за правилами та їх освітньо-виховне значення. Правило як центральний компонент гри. Формування здатності дотримуватися правил, контролювати власну поведінку, узгоджувати дії з іншими учасниками. Особливості організації ігор за правилами в різних вікових групах. Роль педагога в організації та підтримці ігрової взаємодії.

Тема 2. Дидактичні ігри.

Дидактична гра як засіб навчання і розвитку дошкільників. Значення та місце дидактичної гри в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Структура дидактичної гри: дидактичне та ігрове завдання, правила, ігрові дії, результат. Класифікація дидактичних ігор. Ігри з предметами, настільно-друковані та словесні ігри. Особливості організації та педагогічного керівництва дидактичними іграми дітей різних вікових груп.

Змістовий модуль 14. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти

Тема 1. Своєрідність освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

Поняття та особливості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Закономірності та принципи його побудови. Структура освітнього процесу. Взаємозв'язок виховання, навчання, розвитку, догляду та життєдіяльності дітей. Організація різних видів дитячої діяльності. Управління освітнім процесом. Освітні технології в дошкільній освіті. Педагогічні умови та шляхи підвищення ефективності освітнього процесу.

Тема 2. Планування освітнього процесу.

Планування як складова організації освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Значення, принципи та умови ефективного планування. Види та форми планування освітньої роботи. Особливості планування різних видів дитячої діяльності. Забезпечення цілісності, системності, послідовності та гнучкості освітнього процесу. Аналіз результатів освітньої роботи та його використання для подальшого планування.

Змістовий модуль 15. Родинне виховання дошкільників

Тема 1. Особливості родинного виховання дошкільників.

Родинне виховання як соціально-педагогічний феномен. Сім'я та родина як середовище розвитку і соціалізації дитини. Провідні функції сім'ї та її роль у вихованні дітей. Принципи і стратегії родинного виховання. Умови успішного виховання дитини в сім'ї. Особливості батьківсько-дитячих взаємин. Вплив стилю сімейного виховання на розвиток особистості дошкільника. Актуальні проблеми сучасного родинного виховання.

Тема 2. Взаємодія родини та закладу дошкільної освіти у вихованні дітей. Сім'я і заклад дошкільної освіти як партнери у вихованні та розвитку дитини. Мета, принципи та зміст взаємодії педагогів із батьками. Педагогічне партнерство та взаємна відповідальність

учасників освітнього процесу. Традиційні та сучасні форми співпраці закладу дошкільної освіти із сім'єю. Педагогічна просвіта та підтримка батьків. Індивідуалізація взаємодії з родинами. Створення єдиного сприятливого виховного простору для розвитку дитини.

Змістовий модуль 16. Система безперервного виховання та навчання

Тема 1. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та школи.

Сутність наступності між дошкільною та початковою освітою, її мета і завдання. Наступність і перспективність як умови безперервності освіти. Основні напрями забезпечення наступності між закладом дошкільної освіти і початковою школою. Узгодження змісту, форм, методів і педагогічних підходів. Форми зв'язку та співробітництва педагогів дошкільної і початкової освіти. Взаємодія педагогів і батьків у забезпеченні успішного переходу дитини до школи.

Тема 2. Підготовка дітей до школи в закладі дошкільної освіти.

Сутність і зміст підготовки дитини до шкільного навчання. Поняття готовності до школи та її основні компоненти. Фізична, особистісна, соціальна, емоційно-вольова та інтелектуальна готовність дитини. Формування передумов навчальної діяльності. Особливості організації освітнього процесу в групах старшого дошкільного віку. Педагогічні умови підготовки дітей до школи. Взаємодія закладу дошкільної освіти, початкової школи та сім'ї в забезпеченні успішної адаптації майбутнього першокласника.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
Загальні засади дошкільної педагогіки												
Тема 1. Дошкільна педагогіка як наука.	7	2	2			3	7	2				5
Тема 2. Особливості виховання та розвитку дітей в період раннього та дошкільного дитинства	8	2	2			4	8					8
Загалом за змістовим модулем 1	15	4	4			7	15	2				13
Змістовий модуль 2												
Система сучасної дошкільної освіти в Україні												
Тема 1. Суспільне дошкільне виховання в Україні	6	2				4	6	2				4
Тема 2. Вихователь закладу дошкільної освіти	4					4	4					4
Тема 3. Освітні програми в закладі дошкільної освіти	5	2	2			1	5		2			3
Загалом за змістовим модулем 2	15	4	2			9	15	2	2			11
Змістовий модуль 3												
Фізичне виховання дітей дошкільного віку												
Тема 1. Теоретико-методичні засади фізичного виховання	7	2				5	7	2				5
Тема 2. Система фізичного виховання у закладі дошкільної	8		2			6	8					8

освіти												
Загалом за змістовим модулем 3	15	2	2			11	15	2				13
Змістовий модуль 4 Естетичне виховання дітей дошкільного віку												
Тема 1. Загальні засади естетичного виховання	7	2				5	7	2				5
Тема 2. Організація естетичного виховання дітей дошкільного віку	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 4	15	2	2			11	15	2				13
Змістовий модуль 5 Моральне виховання дітей дошкільного віку												
Тема 1. Теоретичні засади морального виховання дошкільників	7	2				5	7	2				5
Тема 2. Організація морального виховання дітей дошкільного віку.	8		2			6	8	2				6
Загалом за змістовим модулем 5	15	2	2			11	15	4				11
Змістовий модуль 6 Виховання позитивних взаємин поміж дітьми												
Тема 1. Характеристика дитячого товариства	7					7	7					7
Тема 2. Формування досвіду позитивних взаємин	8	2	2			4	10					8
Загалом за змістовим модулем 6	15	2	2			11	17					15
Змістовий модуль 7 Громадянське виховання дошкільників												
Тема 1. Теоретичні засади патріотичного та поліетнічного виховання в дошкільному віці	7	2				5	7					7
Тема 2. Організація патріотичного та поліетнічного виховання.	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 7.	15	2	2			11	15					15
Змістовий модуль 8 Виховання позитивних рис особистості												
Тема 1. Виховання позитивних морально-вольових якостей	7	2	2			3	7					7
Тема 2. Виховання культури поведінки	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 8	15	2	4			9	15					15
Загалом за 3 семестр	120	20	20			80	120	12	2			106
Змістовий модуль 9 Розумове виховання												
Тема 1. Теоретичні засади	8	2				6	8	2				6

розумового виховання												
Тема 2. Навчання – провідний засіб розумового виховання	7	2	2			3	7		2			5
Загалом за змістовим модулем 9	15	4	2			9	15	2	2			11
Змістовий модуль 10 Виховання дітей в процесі праці												
Тема 1. Організація трудового виховання в закладі дошкільної освіти	7	4	2			1	7	2				5
Тема 2. Основи економічного виховання дошкільників	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 10	15	4	4			7	15	2				13
Змістовий модуль 11 Теорія гри												
Тема 1. Походження та сутність гри	7	2				5	7					7
Тема 2. Іграшка	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 11	15	2	2			11	15					15
Змістовий модуль 12 Творчі ігри дошкільників												
Тема 1. Сюжетно-рольова гра	10	4	2			4	10	2	2			6
Тема 2. Театралізовані ігри	2					2	2					2
Тема 3. Будівельно-конструктивні ігри	1					1	1					1
Тема 4. Режисерські ігри	2					2	2					2
Загалом за змістовим модулем 12	15	4	2			9	15	2	2			11
Змістовий модуль 13 Ігри за правилами												
Тема 1. Ігри за правилами в дошкільному закладі	8					8	8					8
Тема 2. Дидактичні ігри	7	2	2			3	7					7
Загалом за змістовим модулем 13	15	2	2			11	15					15
Змістовний модуль 14 Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти												
Тема 1. Своєрідність освітнього процесу закладу дошкільної освіти.	7	2				5	7	2				5
Тема 2. Планування освітнього процесу	8	2	4			2	8					8
Загалом за змістовим модулем 14	15	4	4			7	15	2				13
Змістовий модуль 15 Родинне виховання дошкільників												
Тема 1. Особливості родинного виховання дошкільників	7	2	2			3	7	2				5

Тема 2. Взаємодія родини та дошкільного закладу у вихованні дітей	8		2			6	8					8
Загалом за змістовим модулем 15	15	2	4			9	15	2				13
Змістовий модуль 16 Система безперервного виховання та навчання												
Тема 1. Наступність в роботі закладу дошкільної освіти та школи	7	2	2			3	7	2				5
Тема 2. Підготовка дітей до школи в закладі дошкільної освіти	8	2	2			4	8					8
Загалом за змістовим модулем 16	15	4	4			7	15	2				13
Загалом за 4 семестр	120	26	24			70	120	12	4			104
Модуль 2												
ІНДЗ	30					30	30					30
Загалом годин	270	46	44			180	270	24	6			240

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю (метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Лекційні заняття передбачають ведення письмового конспекту. Підготовка семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді (формат Microsoft Word або Power Point (де необхідно) за визначеним шаблоном та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації. Використання ІІІ під час виконання освітніх завдань здобувачами регулюється тезами щодо політики БДПУ у використанні ІІІ в освітньому процесі (визначено засіданням методичної ради університету 17.10.2024, протокол №2).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер, проектор); програмне (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); наочність (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Вивчення дисципліни передбачає складання заліку (в осінньому семестрі) та екзамену (у весняному семестрі).

Допуск до заліку та екзамену передбачений за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг поточної успішності здобувача повинен складати від 35 до 50 балів.

Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Екзамен проводиться шляхом тестування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота	Середнє	Залік /	Разом
---	---------	---------	-------

								арифметичне за 16 ЗМ	Екзамен	
ЗМ 1 50	ЗМ 2 50	ЗМ 3 50	ЗМ 4 50	ЗМ 5 50	ЗМ 6 50	ЗМ 7 50	ЗМ 8 50	50	50	100
ЗМ 9 50	ЗМ 10 50	ЗМ 11 50	ЗМ 12 50	ЗМ 13 50	ЗМ 14 50	ЗМ 15 50	ЗМ 16 50			

ЗМ 1, ЗМ 2, ... – змістові модулі.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік або екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3+ЗМ4+ЗМ5+...ЗМ16}{n} + 50 = 100, \text{ де}$$

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість змістових модулів;

50 балів – екзамен або залік.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Критерії оцінювання:

«А», 90–100 балів — здобувач вищої освіти демонструє системні, глибокі та усвідомлені знання з дошкільної педагогіки; вільно оперує основними поняттями, закономірностями, принципами, методами і формами виховання, навчання та розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Самостійно аналізує педагогічні явища та ситуації, встановлює між ними причинно-наслідкові зв'язки, аргументовано обґрунтовує педагогічні рішення. Уміє добирати доцільні форми, методи, засоби та технології організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей. Творчо застосовує набуті знання у нестандартних професійно-педагогічних ситуаціях, самостійно працює з науковою, навчально-методичною та нормативною інформацією, висловлює й переконливо аргументує власну професійну позицію.

«В», 78–89 балів — здобувач вищої освіти виявляє достатньо повні й систематизовані знання основних положень дошкільної педагогіки, правильно використовує професійну термінологію, розуміє закономірності виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку.

Самостійно аналізує типові педагогічні ситуації, добирає відповідні методи, форми та засоби педагогічної роботи, може застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань. Аргументує власні висновки, допускаючи окремі несуттєві неточності, які здатний самостійно виправити.

«С», 65–77 балів — здобувач вищої освіти володіє основним змістом навчальної дисципліни, розуміє ключові поняття та положення дошкільної педагогіки, може пояснювати основні закономірності виховання, навчання і розвитку дітей. Уміє зіставляти, узагальнювати та систематизувати навчальну інформацію, однак у складніших питаннях потребує спрямування викладача. Загалом правильно аналізує типові педагогічні ситуації та пропонує способи їх розв'язання, проте обґрунтування педагогічних рішень не завжди є повним. Під час застосування теоретичних знань на практиці допускає окремі суттєві помилки, які може виправити за допомогою викладача.

«Д», 58–64 бали — здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміє зміст основних педагогічних понять і положень, але знання мають недостатньо системний характер. Може характеризувати окремі напрями виховання, навчання та організації діяльності дітей дошкільного віку переважно на репродуктивному рівні. Аналіз педагогічних ситуацій здійснює частково та переважно за допомогою викладача. Має труднощі з самостійним добором методів, форм і засобів педагогічної роботи, допускає суттєві помилки у поясненні та практичному застосуванні матеріалу.

«Е», 50–57 балів — здобувач вищої освіти володіє мінімально необхідним обсягом знань із дошкільної педагогіки, розпізнає та відтворює основні поняття, окремі закономірності, принципи, методи й форми педагогічної діяльності. Відповіді мають переважно репродуктивний характер, містять неточності та фрагментарні пояснення. Здобувач може виконувати типові навчально-практичні завдання за зразком або з істотною допомогою викладача. Аналіз педагогічних ситуацій і обґрунтування професійних рішень є поверховими, однак рівень сформованих знань і вмінь відповідає мінімальним вимогам до результатів навчання дисципліни.

«FХ», 35–49 балів — здобувач вищої освіти має фрагментарні та несистематизовані знання з дошкільної педагогіки, відтворює лише окремі поняття, факти та положення. Недостатньо розуміє сутність процесів виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку, не може самостійно встановлювати зв'язки між теоретичними положеннями та педагогічною практикою. Відчуває значні труднощі під час аналізу педагогічних ситуацій, добору методів, форм і засобів роботи з дітьми. Практичні завдання виконує частково та переважно за суттєвої допомоги викладача. Для досягнення програмних результатів навчання потребує додаткового опрацювання значної частини змісту дисципліни.

«F», 1–34 бали — здобувач вищої освіти не володіє необхідним обсягом знань із дисципліни, демонструє лише елементарне розпізнавання або відтворення окремих педагогічних понять і фактів. Не розуміє основних закономірностей, принципів та змісту виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку, не може аналізувати педагогічні ситуації, добирати й обґрунтовувати способи педагогічної взаємодії та організації освітнього процесу. Не виконує навчально-практичні завдання навіть за допомогою викладача або виконує їх із принциповими помилками. Потребує повторного вивчення навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел:

Базова література

1. Писарчук О. Т., Руденський Р. Є. Основи дошкільної педагогіки : навч.-метод. посіб. Тернопіль, 2025.
2. Федорова М. А., Максимова О. О., Сорочинська О. А. Дошкільна педагогіка. Частина 1 : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 80 с.
3. Васильєва С. А., Гавриш Н. В., Рагозіна В. В. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Н. В. Гавриш. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 158 с.
4. Рейпольська О. Д., Гудим І. М., Зайцева Л. І., Луценко І. В., Луценко В. О., Цветкова Г. Г. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проектування : навч.-метод. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.
5. Салига Н. Історія дошкільної педагогіки : навч.-метод. посіб. до курсу. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. 134 с.

6. Дошкільна і початкова освіта в умовах реформ та викликів : колективна монографія. Суми : ФОП Цьома С. П., 2024.

7. Лозинська С. В. Дошкільна педагогіка. Збірник тестових завдань для самостійної роботи студентів : навч.-метод. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 130 с.

8. Староста В. І. Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. для практичних занять та самостійної роботи студентів педагогічних спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта». Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2024.

9. Українське дошкілля : програма розвитку дитини дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2021. 263 с.

10. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник. 4-те вид., переробл. Київ : Академвидав, 2018. 408 с.

11. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля : навч.-метод. посіб. : у 3 ч. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019.

12. Базовий компонент дошкільної освіти/ <http://ru.osvita.ua/doc/files/news/791/79142/nakaz-33-bazovyy-komponent-doshk-osv.pdf>

13. Лаппо В. В. Дошкільна педагогіка : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 372 с.

Додаткова література:

Освітні програми дошкільної освіти

1. «Впевнений старт» : освітня програма для дітей дошкільного віку.
2. «Українське дошкілля» : програма розвитку дитини дошкільного віку.
3. «Я у Світі» : програма розвитку дитини дошкільного віку (нова редакція).
4. «Дитина» : освітня програма для дітей від 2 до 7 років.
5. «СОНЯШНИК» : комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку. 3-тє вид. 2023 р.

6. «ОСВІТА І ПІКЛУВАННЯ / EDUCATION & CARE» : програма освіти дітей раннього та дошкільного віку.

Парціальні програми

7. «Творці майбутнього» : парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру.
8. «Вчимося жити разом» : парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років.
9. «Скарбниця моралі» : парціальна програма з морального виховання дітей дошкільного віку.
10. «Про себе треба знати, про себе треба дбати» : парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.
11. «Україна – моя Батьківщина» : програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.
12. «Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях» : програма духовно-морального спрямування.
13. «Зерно любові» : програма духовно-морального спрямування для дітей дошкільного віку.

Офіційний перелік програм розвитку дітей, рекомендованих Міністерством освіти і науки України:

Міністерство освіти і науки України. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/navchalni-prohramy-ta-metodychna-literatura/programi-rozvitku-ditey> (дата звернення: 01.09.2026).

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>

* Пропущені заняття з неповажних причин повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів.

****Пропущені заняття з поважних причин (причина підтверджується документально) повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів з моменту поновлення навчання.**